

Oglašni račun po tarifi v petiti; za naslove v dobrih žekami se plačuje pristor, kolikor obsega navedenih vrstic. Poslana, osmetnice in javnozabvala, domišljivi oglašni itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: alica Casarova št. 13, Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejema. Zadržani se ne vrstajo.

Narodno, reklamno in oglasno sprajema upravništvo alica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odprto reklamacije so proste poštnine.

V edinstvi je moč!

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za eden mesec . . . 2.50, izven Avstrije 3.50 za tri mesece . . . 7.50, za pol leta . . . 12.50, za vse leto . . . 25.00. Na naročbe brez priložene naročilnice se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., izven Trsta po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nč., izven Trsta 5 nč.

Po deželnozborskih volitvah na Kranjskem.

VII.
(Konec.)

Istotako moramo obžalovati, da sta se po načinu agitacije proti legalizaciji toli poniževala pred narodom advokatski in notarski stan. Če je kako početje na svetu krivično in nevarno, je gotovo to, ako radi morebitnih pogrškov pri pojedincih napadamo in spravljamo ob ugled cele skupine, potrebne za točno delovanje onega mehanizma, kojemu pravimo človeška družba. To menenje smo naglašali, ko smo obojali neprevidnosti in brezskrbnosti pri narodni stranki, in to moramo naglašati zopet danes odločno, kajti tudi za razmerje med različnimi stanovimi velja zlati svetopisemski rek: Ne stori drugim, kar ne želiš, da bi drugi tebi storili. Nikakor nismo hoteli reči, da bi se konservativci ne bili smeli izjavljati na svojih shodih proti legalizaciji. To ne, saj je tudi to vprašanje, kakor vprašanje bolnice, le stvar osebnih nazorov. Jeden misli tako, in je pri tem poštenjak od nog do glave; drugi misli o istem vprašanju drugače — a je poleg tega tudi poštenjak. Rekli smo že, da kmet sodi ves svet le po vsakdanjih, njemu najbližjih potrebah; saj bi bilo tudi krivično, ako bi hoteli zahtevati od njega, da bi mislil na morebitne posledice v daljnji bodočnosti. Koliko se mora siromak mučiti, koliko znoja in truda ga stane, da tako rekoč izsili iz zemlje novčič za nujne vsakdanje potrebe, da more zadoščati dolžnostim do svoje rodine, do občine, do dežele in do države! Jesli čudo potem, da mu le s teska gre novčič iz roke? Jesli čudo, da mu niso zaradi nič priljubljene take naprave in ustanove, za koje morajo beliči iz žepa? Zato pa smo uverjeni, da kmet ni nasproten legalizaciji pisem iz prepričanja, da je ista nepotrebna, ampak zgolj zato, ker ista stane nekoliko pota in denarja. Ne, kmetu ne smemo zameriti tega, ali razumništvu je dolžnost, da o takih stvareh sodi objektivno, da ne govori ljudstvu samo o žrtvah, ampak tudi o dobrotah, spojenih z dotično napravo. Mi, n. pr., smo uverjeni, da pravna varnost, sloveča na legalizaciji pisem, daleč daleč odvačuje vse žrtve na potih in denarju, zahtevane po legalizaciji. Kdo ne ve, da čisto jedna sama pravda, nastavša vsled nepravilno ali zavratno skovanih spisov, požre več žrtev na čas in denarju, nego bi bilo stalo 100 legalizacij?! Posilna legalizacija menda še ni spravila nobenega kmeta na boben, nepotrebne in po zakotnih pisarjih skovane pravde pa so že pogubile nebroj kmetskih ekzistenacij. Tako sodimo mi o stvari, drugi sodijo drugače. To je, kakor rečeno, stvar nazorov. Tem nemiteje nas je dirnola, da so posamični agitatorji vse to vprašanje tako opisovali pri prostemu ljudstvu, kakor da se odvetniki in notarji potezajo za legalizacijo le iz umazane stanovske sebičnosti. Go-

spōda, zapomnite si: kdor spodkopuje ugled posamičnih in brez vsake dvombe potrebnih stanov, ta spodkopuje avtoriteto sploh. Da-li pa tako ginevanje spoštovanja do avtoritete more biti koristno ravno isti stvari, za koje se bore konservativci: o tem naj premišljajo gospodje sami!

Agitacija proti gledališču! Tudi posojilo dežele za zgradbo gledališča v Ljubljani in podpore, ki jih daje istemu deželni zbor vsako leto, služile so kot dokaj izdatno agitacijsko sredstvo povodom zadnjih deželnozborskih volitev na Kranjskem. To agitacijo smo obžalovali še posebno z narodnega stališča. Ako kmet nima pravega razumevanja za naprave, s kojimi so spojene njega telesne in gnotne koristi, koliko manj zmisla ima za one duševne potrebe naroda, kojih ni možno otipati s prstom! Vsi napredujoči narodi — nočemo posezati daleč, ampak prosimo vas, ozrite se le v Prago in v Zagreb! — doprinašajo velikanskih žrtev za razvoj dramatiške umetnosti, ker je ravno ta razvoj merilo za splošni razvoj in napredka naroda. Vsi napredujoči narodi smatrajo gledališče — razume se ob sebi: dobro gledališče — za eminentno kulturno, izobraževalno, čustvovanje ljudstva oplemenjujočo zavod. In pri nas naj bi bilo drugače. Le za nas Slovence naj bi veljali drugi zakoni, le mi naj bi hodili po povsem drugačnih potih do — napredka in omike?! Saj nam menda zadosti očitajo naši nasprotniki, da smo zaostali, da ne moremo ničesar ustvariti na kulturnem polju, da nimamo ničesar, kaj bi moglo služiti v dokaz o duševnih možnostih našega naroda, sedaj pa naj bi sami tirali v blato še ono malo, kar res imemo! Kakor da bi ne bili več kot zadostno poniževani že po naših nasprotnikih, ponižujemo se še sami pred svetom in pred — in to je najhujše — sabo, pred maso naroda! Poleg tega pa še vsa agitacija proti gledališču ni bila oprta na resnico, kajti ni res, da je dežela kaj darovala za zgradbo gledališča, ampak le posodila je razmerno neveliko svoto. Na tem mestu ne moremo govoriti podrobneje o važnosti dramatiške umetnosti za ves razvoj naroda. To opustimo tem laglje, ker moremo navesti zares klasično pričvo v potrjenje svojih nazorov: sklicujemo se lahko na to, da to važnost potrjuje sleherni dan — glasilo iste konservativne stranke, ljubljanski „Slovenec“ s tem, da redno prinaša — njemu v čast bodi povedano to! — dobrohotna in važnosti dramatiške in glasbene umetnosti dostojna poročila o predstavah v istem gledališču. Spominjamo se, da smo že večkrat čitali v gledališčnih poročilih „Slovenčevih“, da je želeli še mnogo takih predstav! Torej?! Torej: tudi narodu po deželi morate govoriti resnico o kulturnih

potrebah! In zopet vas moramo opozoriti, da se svojimi agitacijami proti gledališču ne škodovali nasprotni narodni stranki le hipno, stvari sami — te je širjenju pravega razumevanja med narodom o svojih daševnih potrebah — pa trajno!

Sedaj pa še k najkročljivejšim opazkam. Res, dolgo smo premišljali, ali bi ali ne bi, kajti sami ne vemo prav, v kako obliko bi povili to, kar hočemo povedati, da se ne pregrešimo. Ali bodi povedano tudi to; saj se smemo nadejati, da so po stvarnem in mirnem tonu teh razprav prepričani na vseh straneh, da ne želimo nikomur zla. Čujte torej: upravljaljeni smo bili, da se je povodom zadnjih volitev — torej v borbi brata proti bratu — postavljalo ono Najsvetejše, pred kojim se sleherni kristijan topi v zavesti svoje posvetne ničnosti; obžalovali smo, da je zašla v političko borbo tudi ona Najsvetejša oblika, v koji biva med nami Kristus sam, naš Odrešenik — da je zašel v vrtinec simbol našega odrešenja iz teme nevere. Pomislite vendar gospodje, kaka čustva so morala prešinjati vse one — in da je mnogo tacih, to priznavate sami —, ki so pošteni kristijani, a vendar niso mogli stati v vaših vrstah, ker se ne mogó strinjati s političkimi nazori prevz. knez o škofa ljubljanskega Pomislite, da jim je bolesto vstrepečala duša, videčim, da so proti njim postavili v borbo to najsvetejši znak cerkve krščansko-katoliške, koje sinovi so tudi oni! Cerkev je res postavljala v vseh dobah Najsvetejšo, da pri užaljeni Pravici božji izprosi milosti za vsako človeštvo. In v takih dnevih bede in nesreče je ljudstvo koprneče molilo pred Najsvetejšim. . . Ali ob volitvah na Kranjskem, ko je šlo med drugimi za izvolitev prav prav — posvetnih mož! Celo takih, kojih leta ni bilo videti v cerkvi, in so še le prav v najnovjši čas našli svoje „goreče versko čustvovanje“ in ki niso verski somišljeniki knezoškofa Jakoba Missije, ampak se hočejo le ob političnih nazorih in po zaslonbi istega dokopati na odlično mesto v javnem življenju. Za take namene pač ni bilo umestno izpostavljati sv. Resnje Telo ter do duše zaliti drugače mislečega brata.

Ako bi smeli napisati primeru, rekli bi, da ste streljali s kanoni, ko ni bilo še pravega sovražnika; s čem pa boste streljali, ako res pride sovražnik?! Klicali ste: Volk, volk! ko ni bilo volka. Kaj pa storite, ako res pride volk, a ljudstvo ne bode hotelo verjeti, da je volk?!

Mi na Primorskem pa že zato nismo mogli razumeti vsega tega, ker malo mesecev popre je bila ob jednaki priliki strogo prepovedana istrski duhovščini vsaka agitacija v cerkvi, in to proti ljudem, ki hodijo v Rimu proslav-

zjutraj prineslo k meni? Kaj ti lice tako žari?“, pozdravil je došleca M. U. C. Gjuka.

„Glej Gjuka, ona mi je pisala moja Andulka, moj idejal! Tu pismo! Pročitaj mi je, znaš, da jaz še ne umejem popolnoma češkega jezika.“

„Kaj, ona da ti je pisala?“, začudil se je Gjuka. Gašo ni zapazil ironičnega nasmeha okolo njegovih ust. „Daj mi pismo“. Gjuka je prebral pismo in povedal Gaši, da ga dotična dama zove res na sestanek ob 4. uri popoldne za današnji dan.

Hvala ti lepa za pojasnilo! Ti si zlata vreden prijatelj! Oj dragi moj Gjuka! Kar na svoje srce bi Te pritislil! Kaj ne, in kako lepo pisavo ima moja Andulka? Energično, kaj ne? In Gašo je je poljubil nemi papir, njezino pisavo.

„Da, da, prav energično, karakteri-

ljat oropanje sv. Očeta! Protislovje je vendar preočito.

Zaključek iz teh razprav pride v posebnem članku.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 12. decembra 1895.

Državni zbor. Včeraj je govoril posl. Nabergoj, kakor smo javili v današnjem zjutranjem izdanju. Njega govor prinesemo po stenografskem zapisniku, tu pristavljamo le, da „Il Piccolo“ govori o „una sfuriata di Nabergoj“. Mi poznamo sicer gospoda posl. Nabergoja kot zelo mireljubnega človeka; ali mogoče je že, da je morda res govoril jezno — ali to je bila jeza užaljenega praviceoljubja, jeza onega, ki mora zastopati koristi onih, ki trpe krivico! Zato pa zasmehovanja „Piccolova“ ne morejo doseči poštenja Nabergojevega. Znamenit je bil tudi govor češkega poslana dra. Pacáka, ki je rekel, da gospodarskim koncesijam na ljubo ne opaste Čehi boja za načela; ter da so Čehi pripravljeni za spravo z Nemci na podlagi jezikovne ravnopravnosti in avtonomije

Za volilno svobodo. Ker nam je vlada obljubila, da skoro predloži načrt za volilno preobnovo, to je za razširjenje volilnega prava, treba tudi potom zakona skrbeti za to, da bode mogel vsako svobodno in nezavisno izvrševati to pravo. Volitvam je v prvi vrsti ta namen, da po izvoljenih pride do veljave pravo menenje večine dotičnega okraja. Ako pa hočemo, da bodo volitve res pravi izraz javnega menenja ne smemo dopuščati, da bi na posamičnega volilca deloval bodisi materialni bodisi moralni pritisk. V tem zmislu smo zadovoljstvom pozdravili „zakon v varstvo volilne svobode“, ki ga je nedavno predložil poslanski zbornici posl. Bareuther. Po tem zakonu bi se kaznovali: kdor bi z grožnjami ali nasilstvom hotel vplivati na volilce; kdor bi z vijajčami zavaljal volilce v zmoto in jih odvajali od izvrševanja volilne pravice; kdor bi hotel voliti, ne da bi imel pravico v to, in tudi oni, kdor bi dopuščal take ljudi k volitvi; kdor bi hotel pačiti vspeh volitve; kdor bi hotel vplivati na volilce raznimi obljubami; kdor bi hotel nezakonitim sredstvi doznati, kako je glasoval ta ali oni; kdor bi neposredno pred volitvami razširjal neresnico, da je ta ali oni kandidat odstopil.

Kazni za vse te pregreške bi bile različne: od jednega meseca do jednega leta zapora in do 2000 gl. denarne kazni.

Utemeljevaše svoj predlog skliceval se je posl. Bareuther na dogodke pri volitvah v Dalmaciji „in tako dalje“.

Seveda je tudi priliko porabil naš „Il Piccolo“, da je ogorčeno drugim podtikal grehe, ki so pa v najobilniši meri doma — pri njega somišljenikih. Zvita buča, kakor je bil vsikdar, pravi namreč, da tisti „in tako

stično“, odvrnil je Gjuka in zlobno dostavil: „Hudo bode; tepla Te bode!“

„Nikar ne brij norcav iz mene! Toda, e, reci mi, kar hočeš — jaz sem srečen, presrečen! — Z Bogom, Gjuka, moram po poslu! Ali se vidiva popoldne v kavarni? Jaz pridem takoj po obedu! Apropas, da ne pozabim! Daj mi, zlati moj Gjuka, častno besedo, da danes nikomur ne zineš o mojem sestanku! Jutri že lahko zvedo. Drugače bi mi vse pokvarili ti „fakini“ Jambro, Lav, Kranjec in Mali. Saj jih poznaš, kako so razposajeni! Na svidenje torej popoldne! In do jutri! Servus!“

„Servus, z Bogom! Bodi miren, nikdo ne izve ničesar o tem“.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Gašin rendez-vous.

Praška humoreska.

Spisal J. P.

„Čténý pane!“

Odpusté, že já jako dáma jsem tak smělá a piši Vám. Poněvadž! jsem ale slýšela, že v brzku odjedete) a já s Vámi promluvíti) musím), tak nemohu jinak) než-li Vám psáti. Žádám) Vás uctívě), byste zítra v středu 23. t. m. ve 4 hodiny odpoledne) přišel k Národnímu divadlu), kde na Vás budu čekati. Miti budu červenou ruží na prsou. Promluvíte na mne.

V Praze, dne 22/10. 1895.

Ve vskoré štětě oddaná

Andulka N.*

*) ker *) odpotujeta *) govorit *) moram *) drugače *) prosim *) uljudno *) ob četiri uri popoldne *) k glodišču.

„Servus Gašo! Kaj te je pa že o 9. uri

dalje" stoji le tako zavoljo lepšega in da Barenther je imel pred očmi le pokrajino dalmatinsko, ali natančneje povedano: dalmatinske Hrvate! Le v Dalmaciji da se dogajajo take grozne stvari, na koje se sklicuje poslanec Barenther in zato je bil — po menenju „Piccolomvna“ — čisto od več tisti „i. t. d.“ Saj te poznamo, zlata duša, in dobro razumemo, zakaj bi hotel, naj bi se zasledovanje dogodkov o raznih volitvah omejilo le na Dalmacijo. Istra je nekoliko preblizu; gorje gospodi, ako bi izvedel svet, kako više oni svojo „kultarno misijo“ v tej nesrečni pokrajini, kjer je povsem nepoznan pojem svobode pri volitvah, kjer je siromašni kmet neusmiljeno ukovan v spone moralnega in materialnega pritiska!

Vi, istrska gospoda s „Piccolomvna“ vred, vi nimate pravice zgrazati se nad grehi drugih, kajti nijedna stranka ni zagrešila toliko političkih in moralnih zločinov, nego ravno vaša lastna, v Istri gospodujuća stranka.

Italija v Afriki. Ministerstvo Crispio je v velikih zadregah, kajti ne ve, kaj bi odgovorilo na interpelacije v zbornici, in kaj bi odgovorilo na nebroj brzojavk, ki jih dobiva od sorodnikov vojakov, zlasti onih, ki so bili v pogaženi četi Toselljevi. Poslanec je posebno vznemirjalo, da se v večerajšnji seji vse predpoludne ni pokazal niti jeden ministrov. Tudi general Baratieri ni dal glasu od sebe od predvečerajšnjem do večeraj. Vse to so slaba znamenja. Govori se, da je vlada sklenila poslati v Afriko novih vojakov in več vojnih ladij.

Različne vesti.

Odbor političnega društva „Edinost“ bo imel prihodnjo svojo sejo v nedeljo, 15. t. m., v prostorih „Delalskega podpornega društva“. Seja prične ob 10. uri. Gg. odborniki in njih namestniki vabljani so, da se polnoštevilno vdeležijo te seje.

Družba sv. Cirila in Metoda. V zadnjih letih je prišlo splošno v navado, da se rodoljubi odkupujejo v kak dobrodelen namen, mesto da bi si med seboj dopisovali ali čestitali povodom imendana praznikov ali novega leta. Ker je naša družba uprav letos pri svojih zavodih in pri zgradbi Velikovške šole prevzela velike obveznosti — a so jej vsled potresa letos dohajali bolj skromni darovi, zato se zglašajo pri rodoljubnem občinstvu s prošnjo, naj se blagovoli povodom bližajočih se božičnih praznikov in novega leta, mesto običajnih čestitek, odkupljivati v korist naši družbi in jej s svojim darom prehiteti na pomoč, da toliko izdatneje in toliko vstrajneje more delovati v odkazanem si poklicu. Vsak dospeli dar se objavi po naših časnikih. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

Za „Božičnico“ Jarovali so nadalje: ga. žup. Fabris 20 kron., g. I. Wardo 4 kr., g. Edvart Legat 10 kr., g. prof. Jesenko 10 kr., ga. L. Mauer 4 krone.

Avita coltura. Mi smo že omenili, da so te dni lahonski zlikovci onesnažili poslopje in napis „Slogine“ šole v Gorici. „Soča“ je tem povodom napisala — toliko na adresu lahonskih pouličnjakov v glače-rokovicah, kolikor na neko drugo addresso — nastopno svarilo:

„Lahonska svojati je danes po noči zamazala s črnim poslopje in napis „Slogine“ šole. — Slovenci v Gorici smo povsem brez pravic v vsakem oziru, a poleg tega se vsak hip škandalozno žali naša narodnost in poškoduje naše imetje od strani irredentovske sodrge, ki je najbrže še poplačana za svoje junaštvo. — Kdor seje veter, žel bo vihar! Bati se je, da slovenske potrpežljivosti bo konec, a za vse, karkoli se zgodi, delamo naprej odgovorne tiste, ki dan na dan infamno žalijo slovensko narodnost. Naj nikdo ne misli, da Slovenci bodo vedno le dopuščali take lumparije!“

Lepa bolnišnica to! Splošno znana stvar je, da v tržaški mestni bolnišnici večkrat ne vsprejmejo celo zelo nevarno obolelih oseb, ker — nimajo prostora. Nekaj novega pa je, da morajo dotični bolniki, ki so tako srečni, da so pod krovom tržaške mestne bolnišnice, ali stradati ali pa uživati pokvarjene jedi! In niti tri leta ni tega, odkar je mestni svet tržaški izdatno povisal svoto za hrano bolnikov v mestni bolnišnici! Kljub temu pa prihajajo na dan gorostasne, neverjetne reči o hrani v mestni bolnišnici tržaški. Teh gorostasnih stvari pa ni spravil v

javnost menda koji bivši „bolnik“ iz masčevanja, ampak s tem predmetom bavil se je te dni v svoji mesečni redni seji z dravniki ki kolegij mestne bolnišnice! Menimo, da so zdravniki, službojuči pri mestni bolnišnici, pač najmerodavnejši faktor in teh zdravnikov gotovo nihče ne more sumničati kot pristranske.

Kolegij zdravnikov na mestni bolnišnici tržaški grajal je v poslednji svoji seji dne 9. t. m. soglasno ta-le dejstva: 1. Mast, katero rabijo v bolnišnici pri kuhi, je skozi in skozi slaba; 2. „Cmoki iz mesa“, katere dobivajo bolniki za večerje, obstoje v 3/4 iz kruha, slanine in mirodij, in v 1/4 iz kuhane mesa, sestojedegega iz starih ostankov; 3. ti cmoki provzročajo pri bolnikih posebno o poletnem času jako pogostoma drizko, ker je meso v cmokih iz prejšnjega dne že gnilo; 4. juha, ki je navadno jedina jed bolnikom za večerjo, ni gosta in tečna, kakor bi morala biti, je vodena in netečna. Vsled tega tudi ničesar ne izda, posebno pri mlajših bolnikih ne, ki so kepkega trupla in nimajo mrzlice; 5. posamične porcije so pogostoma nezadostne ter ne odgovarjajo predpisnemu razmerju.

Lepe stvari, zares! JK temu menda ni treba komentarja. Dovoljno bodi, ako povemo še, da se je v omenjeni seji jeden zdravnikov-pripravljenege, da napiše o tej stvari zapisnik, katerega hoče podpisati svojim imenom. Radovedni smo, kaj ukrene mestni magistrat proti takozvanemu „nadzorovalnemu svetu“ mestne bolnišnice v ogleled takemu škandaloznemu „gospodarstvu“.

Glasbeni večer v Tržaški „Slovanski čitalnici“. Prijatelje glasbe opozarjamo na glasbeni večer, katerega priredi „Slovanska čitalnica“ v soboto, dne 14. t. m. v svojih prostorih (ulica S. Francesco hšt. 2). Vspored temu „glasbenemu večeru“ objavili smo v zjutranjem izdanju današnje številke in iz istega je razvideti, da so muzikalne točke izbrane in da jih bodo izvajale izkušene glasbene sile. Pričakovati je zatorej pravega glasbenega užitka in smelo moremo reči, da bo čitalniški „glasbeni večer“ pravi koncert.

Francozi so tu! Včeraj dopoludne razlegal se je po raznih tržaških ulicah klic: „I Francesi xe qua!“ Radovedni, kaj pomenja ta klic, poslali smo torej jednega svojih poročevalcev, naj poižve, kaj pomenja to navdušeno klicanje. Nismo si namreč mogli domisljati, da bi v sedanji „mirni dobi“, kljubu homatijam na Vstoku, navalila francoska vojska na Trst, da morabit zopet oživi „Ilirijo!“ In vendar so imeli kričaci trž. pravo! Francozi so res dospeli v Trst, ali bolje rečeno: francoska zakonska Gallais. In dospela sta v Trst na svojem potu „okolo sveta“ na šajtergi prav po „programu“, katerega smo svoječasno objavili v našem listu. Toda ne; tudi to ni točno. V samokolnici, mehko tapetovani, sedela je le mlada gospa Gallais, vozil pa jo je — ker je bila baš vrata na njem — nje mladi soprog. To vam je bilo navdušenja v izvestnih krogih tržaških prijateljev „športa“!

Ker pa smo se s to budalostjo „stavo“ v našem listu bavili svoječasno še preobširno, omenjamo danes le, da bo gospod Gallais nocoj v gledališču „Fenicu“ predaval „o svojih potnih utisih“. Od svoje strani želimo špekulativni mladi zakonski dvojici srečno pot in pa mnogo cvenka, kar je menda glavna stvar pri tej „stavi“.

S Krasa nam pišejo: Jako neprijeten utis je napravil name dogodek, kojega sem doživel te dni, mudé se nekoliko v Tomaju. Namen mi je bil, da se nekoliko razvedrim ter okrepčam pri slavnostnem in daleč na okrog slujočem teranu. Sedel sem v neki gostilni. Mirno vstopivšega me je iznenadil pogled na neko osebo v obliki dangube. Vedel se je, kakor da je popolnoma pijan. No, da je bilo res temu tako, povedal mi je pozneje prijazen gostilničar, da namreč oni človek — Lahonič iz Čedad — ves dan popiva. Pravil mi je nadalje, da je ta mož popravljaj orglje v tamošnji cerkvi. Lahl so sicer res izborni muziki ali pri tem človeku ni bilo menda mnogo prida. Kajti gostilničar mi je pravil nadalje, da se je ta človek prej ta dan vedel tako nespodobno v njegovi gostilni, da je bil prisiljen izgnati ga z bičem. Kljubu temu pa se je zopet vrnil drugi dan. Gostilničar mora sicer uljudno postrežti vsakemu, ali potrpežljivost ima svoje meje, ako se kdo

preveč grešnega kaže celo — pred otroci. Tako je bilo s tem Lahom, ki je baje popravljaj orglje. Meni se pa zdi, da to ni prav, ko vendar vem, da imamo tudi mi Slovenci strokovnjakov-veščakov v stroki popravljanja orgelj. Prosil bi torej občinske in cerkvene starejšine tomajske — ako moj svet kaj velja —, da bi v bodoče ne jemali takega mojstra. Sveta dolžnost vsakega Slovenca je, da podpira svojega brata, najbolj obžalovanja vredno pa je, toliko se človeškega kolikor z narodnega stališča, ako podpiramo raje tuja nego svojca. Ali se je še prigodilo kedaj, da bi v Italiji Slovenec dobil dela, kadar je domačin potreben kruha? Da se pa komu ne bi zameril, ali da ne bi celó menil kdo, da sem pisal pri „židani volji“, moram povedati, da pišem te-le vrstice v petek v zjutraj na tešče. Vsem udani Kraševci.

Slovenske posojilnice pozor! Nedavno smo se z raznimi dokazi izrekli proti posojilnicam z neomejenim poroštvom, sosebno radi §. 72. združenega zakona od l. 1874., ker daje oblast, da more upnik prijeti tudi posamičnega društvenika ter vsled take svobode gmotno celo uničiti ga. Izjavili smo tudi željo, naj bi enketa, sezvana od vlade, povdarjala, da je treba odstraniti sosebno ta §. 72. Sedaj smo zvedeli od jednega strokovnjaka, ki je bil v enketi, da je vlada istih mislij, da tudi zaresno misli popraviti združni zakon v smislu, da pri posojilnicah z neomejenim poroštvom ne bode več dosedanje opasnosti za posamične društvenike.

Zvedeli smo tudi, da vlada hoče svoj načrt izvršiti v kratkem ter ga nemudoma razposlati raznim združnim zavezam. To je od vlade jako modro, a za zadrage silno važno. Zato priporočamo še jedenkrat načelnistvom, nadzorstvom i v obče društvenikom slovenskih posojilnic, naj dobro premišlujejo tista vprašanja, katera je vlada stavila ekspertom v enketi, da bodo uže pripravljene, ko vlada predloži zavezam svoj načrt. Zaveze bodo dolžne poslati svoja menenja, in od teh sklepov bode mnogo zavisno, kako bo stvar potem razpravljaj državni zbor, in kako se naposled napravi tekst v novem zakonu.

Povdarjamo, da vlada se hoče ravnati po novem nemškem združnem zakonu od l. 1889., a razmere so pri nas vendar drugačne. Tudi se vidi iz vprašanj, stavljenih enketi, da vlada hoče tu in tam omejiti dosedanje svobodo zadrug, in nekateri strokovnjaki so za krčenje te svobode jedino radi tega, ker so se tu pa tam vršile nekorektnosti. Temu se bode treba upirati, zato pa je treba pouka in energije, da vlada in državni zbor zvesta pravočasno menenje združnih zavez. Nadejamo se, da slovenske posojilnice ne ostanejo poslednje pri izražanju svojega menenja, in da se izrečejo sicer za mnogokatero popravke, a le take, ki pomenjajo zares napredek. Na Dunaju se zadrage živahno posovetujejo o razpravljajnih v enketi in tudi takih vprašanjih, ki niso bila ondi na vrsti. Naj jih posuemajo pri slov. posojilnicah! „Slov. Svet“.

Ogenj. Včeraj na vse zgodaj jelo je gorjeti v podstrešju hiše št. 290 v Kjadinu (sv. Alojziji). Lastnik hiše je posestnik Josip Furlan, ki stanuje s svojo obitelji v istem poslopju. Pogorela je streha, a tudi pohištvo je poškodoval ogenj. Prihitevi gasilci trudili so se kake dve uri, čokler niso odstranili daljnje nevarnosti. Škode je okolo 300 glđ., toda poslopje bilo je zavarovano. Pravijo, da je ogenj navstajal bržkone vsled tega, ker so se vnele saje v dimniku, iz pošodovanega dimnika pa da je prijel plamen tramovje v podstrešju.

Najnovejše vesti.

Dunaj 11. (Poslanska zbornica.) Posl. Eibl in tovariši so interpeiovali radi govornice, da se novemu plavžu v Trstu dovoli osvobojenje od davkov. Finančni minister Bilinski je naznanil, da je vlada sklenila povisati plače uradnikov in predložiti predlogo v preskrbljenje potrebnih sredstev. Ta naredba ni v nikaki zvezi z agitacijskimi oziri ali volitvami. Najbolji dokaz temu je, da ne predložijo predloge pred volitvami.

Carigrad 11. K Said pašu je došlo na angleško poslanstvo 11 odposlancev sultana, da ga pregovore, naj ne povrne v svoje stanovanje. To se je tudi zgodilo. Said paš se je zahvalil angleškemu poslaniku na skazani gostoljubnosti.

Carigrad 12 Angleška štac. ladija je že na potu, italjanska je že napovedana, avstro-

ogerska pride dne 14. t. m., druge bodo sledile.

Trgovinske brzojavke.
Budimpešta. Pšenica za ječen 7.16 7.18
Pšenica za spomlad 1896 6.88 — do 6.90. Oves za ječen — — — — — Rž za spomlad 6.17 — 6.18 Koruza za oktober — — — — — maj-juni 1896 4.46 — 4.48
Pšenica nova od 75 kil. f. 6.75 — 6.85 od 79 kil. f. 6.80 — 6.90 od 80 kil. f. 6.85 — 7.00 od 81 kil. f. 6.95 — 7.05 od 82 kil. f. 7.05 — 7.10. — — — — — 5*60 — 8.5; prosa 5.40 — 5.75 rž nova 6.30 — 6.20
Ponudbe srednje, omejeno vprašanje. Prodaja 20000 met. st. cene iste. Vreme: jako lepo.
Praga. Neratimski sladkor f. 13.70 za januar 13.77, za maj 14.40 rastoče zopet.
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatelj precej f. 3150. Con cassé 32.25 32.50 Cotvorni 33.25 33.50 V glavah (sodih) 33. — — — 33.50 jako stalno
Havre. Kava Santos good average december 89.50 za april 89.50.
Hamburg. Santos good average za december 73.25 za mare 69.25 maj 87.50 cene mirne.

Dunajska borza 12. decembra 1895

	danes	včeraj
Državni dolg v papirju	100.30	100.40
„ „ „ v srebru	100.30	100.30
Avstrijska renta v zlatu	121.75	121.70
„ „ „ v kronah	98.75	98.75
Kreditne akcije	370.25	373.25
London 10 lat.	121.75	121.60
Napoleoni	9.65 1/2	9.65
20 mark	11.70	11.70
100 italj. lir	44.90	45 —

Oglas.

Obrok za vlaganje prošenj za službo učitelja - voditelja na naši petrazredni deški ljudski šoli v Trstu z letno plačo 800 glđ., ki je bila razpisana do 20. novembra t. l., se podaljšuje do 10. januarja 1896. l. s pristavkom, da se bode učitelj-voditelj z avroval za pokojnino letnih 500.
Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.
Ljubljana, dne 8. decembra 1895.

Najlepše darilo
za
godovne in svečane prilike
Oljnati portret 85x75 cm.
Antona Martina Slomška,
najfineje po najboljšem izvorniku izveden, na platno napet, v zlatih kovinskih barok. anti-barok ter črni zlati okrašenih okvirih po 10, 12, 15 in 18 glđ., dobiva se v trgovini
D. Hribarja v Celji.
Kaj je Anton Martin Slomšek Slovencev, bilo bi preveč govoriti. Njemu se imamo zahvaliti za družbo sv. Mohora; njemu se zahvaliti za najbolje in najlepše pedagogijske pisne in domovinsko ljubozne vsemogoče pesni. On bil je najodličnejši buditelj slovenske, in najbolj svet sagovornik pravice Slovencev. Nobena slovenska hiša naj bi ne bila brez slike tega slavnega moža, ki je in ostano vedni ponos in čast Slovencev.

Josip Pizzarello
mehanič
izvršuje vsakršne poprave živalnih strojev in dvokoles. Prodaja nove in rabljene živalne stroje in dvokolesa.
Via Madonna del mare št. 4, uhod via Fontanone, vátrio 2. hš. 1

Tinct. chinæ nervotica Comp.
Prof. dra. Liebera žive okrepčujuši
ELIXIR.
Jedino pravi s varstveno znamko križ in sidro. Pripravljen po predpisu v lekarni Max Fanta v Trstu. Ta pripravka je že več let znana kakor izvrstno žive okrepčujuče sredstvo. Steklenica po glđ. 1. 2 in 3.50. Dalje pripravljajo se žilodolne kapljice sv. Jakoba kot večkrat izkušeno domače sredstvo. Steklenica 60 nč. in 1 glđ. 20 nč. Dobiva se v lekarnah. Glavna zaloga: L. Karla Seravallo v Trstu; dalje: lekarna Zanetti v Trstu; stara c. kr. vojaška lekarna na Dunaju, Stofausplatz, kakor tudi v drugih lekarnah.

Nič več kašlja!
Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, dobiva se v olikovani lekarni PRAXMARER „Al due Mori“ Trst, veliki trg. Poštne pošiljave izvršujejo neotogoma.

Liniment. Capsici comp.
s sidrom
iz Richterjeve lekarne v Pragi.
pripoznano izvrstno, bolečine blažeče mazilo; dobiva se po 40 nč., 70 nč. in 1 glđ. v vseh lekarnah. Zahajeva naj se blagovojno to splošno priljubljeno domače sredstvo na kratko kot
Richterjev liniment s „sidrom“
ter naj se previdnostno vsprejmejo le take steklenice kot pristne, ki imajo znano varstveno znamko „sidro“.
Richterjeva lekarna
„Pri zlatem levu“ v Pragi.